

21.12.2007

1044/4/06

Ratkaisija: Oikeusasiamies Riitta-Leena Paunio

Esittelijä: Vanhempi oikeusasiamiehensihteeri Kirsti Kurki-Suonio

**LAPSEN ETU OIKEUTTI KÄYTTÄMÄÄN HAKIJAN IKÄÄ YHTENÄ
VALINNAN ARVIOINTIKRITEERINÄ KANSAINVÄLISESSÄ
LAPSEKSIOTTAMISESSA (seloste)**

Kantelija arvosteli menettelyä, jossa kansainvälisen lapseksiottamispalvelun antaja valitsi vuoden 2006 ns. yksinhakijat maakohtaiseen kiintiöön. Valinta jouduttiin suorittamaan sen vuoksi, että yksinäisiä adoptiolasta ao. maasta hakeneita henkilöitä oli enemmän kuin voitiin ottaa ko. maan keskusviranomaisen heitä varten varaamaan kiintiöön. Kantelijaa ei tullut valituksi kiintiöön. Hän kanteli oikeusasiamiehelle, koska piti valintamenettelyä epäasiallisena ja siinä käytettyjä perusteita häntä syrjivinä. Oikeusasiamies katsoi, että palvelunantaja hoiti julkista tehtävää ja kuului sen vuoksi oikeusasiamiehen valvottaviin. Hän otti kantelun tutkittavaksi.

Kantelijan mielestä häntä oli syrjitty valinnassa hänen ikänsä vuoksi. Selvityksen mukaan hakijat pyrittiin valitsemaan kiintiöön adoptiolapsen edun mukaisessa järjestyksessä. Tässä valinnassa hakijan iälle annettiin merkitystä, kun ikää oli enemmän kuin 41 vuotta.

Palvelunantaja oli ilmoittanut verkkosivuillaan, että ns. yksinhakijoiden kohdalla voidaan joutua tekemään valinta, jos heille varattu kiintiö on pienempi kuin hakijoiden määrä ko. vuonna. Myöhemmin tapahtuneesta valinnasta ilmoitettiin hakijoille kirjeellä. Ilmoituksen, kirjeen ja palvelunantajan antaman selvityksen mukaan valinta tehtiin hakemusta koskevan kokonaisarvion perusteella, mutta iällä näytti olevan siinä suuri merkitys. Muiden valintaan vaikuttaneiden tekijöiden luonnehdinta vaihteli eri yhteyksissä jonkin verran.

Tällaisesta valintamenettelystä ei ole säädetty lapseksiottamista koskevassa laissa. Menettelyssä tuli noudattaa hyvän hallinnon perusteita (hallintolain 2 luku).

Selvityksen perusteella palvelunantaja oli asettanut hakijat järjestykseen valintaa varten adoptiotavan lapsen arvioidun edun perusteella. Oikeusasiamies katsoi, että adoptoitavan lapsen etu on sinänsä lapseksiottamista koskevan lainsäädännön tärkein periaate ja hyväksyttävä peruste hakijoiden eri asemaan asettamiselle. Selvityksen valossa näytti myös siltä, että hakijan iälle annetaan yleisesti merkitystä kansainvälisessä lapseksiottamisessa. Oikeusasiamies ei sen vuoksi nähnyt syytä puuttua siihen, että palvelunantaja piti hakijan ikää yhtenä kriteerinä siinä lapsen etua koskevassa arvioissa, jonka perusteella valinta tehtiin. Hän katsoi, että kyse ei ollut perustuslain 6 §:ssä tarkoitettusta kielletystä syrjinnästä ja että asiassa ei ollut menetelty lainvastaisesti.